

WERGILIUSZ

PRZEWODNIK DLA
STUDIUJĄCYCH NA WYDZIALE
FILOZOFICZNYM UAM

Wergiliusz

**Przewodnik dla studiujących
na Wydziale Filozoficznym UAM**

Poznań 2025

Copyright by © Authors, Poznań 2025

Publikacja jest udostępniana na licencji Creative Commons
Uznanie Autorstwa 4.0 Międzynarodowa (CC BY 4.0)

ISBN 978-83-7986-569-7

<https://doi.org/10.14746/978-83-7986-569-7>

Wydawca:

Bogucki Wydawnictwo Naukowe
ul. Górna Wilda 90, 61-576 Poznań
biuro@bogucki.com.pl

Współwydawca:

Wydawnictwo Naukowe Wydziału Filozoficznego
Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu
ul. Szamarzewskiego 89C, 60-568 Poznań
filozof@amu.edu.pl

Wergiliusz, czyli przewodnik dla studiujących na Wydziale Filozoficznym UAM, to zbiór infografik, które pomogą Wam zapoznać się z podstawowymi informacjami zawartymi w regulaminie studiów. Ich autorką jest Adriana Goździeewska, która pasje artystyczne łączy ze studiowaniem filozofii na UAM. Dopełnienie Wergiliusza stanowią eseje autorstwa Małgorzaty Bogaczyk-Vormayr, Radosława Kazibuta, Filipa Leszczyńskiego oraz Krystiana Szadkowskiego.

Filozofia to nie tylko dziedzina wiedzy – to sposób myślenia, który kształtuje naszą zdolność rozumienia świata, siebie i innych. Wybierając studia na Wydziale Filozoficznym UAM, wkraczacie do przestrzeni, w której tradycja spotyka się z nowoczesnością, a refleksja nad wartościami i prawdą staje się fundamentem akademickiego etosu. Nasza wspólnota opiera się na zasadach rzetelności, otwartości i krytycznego dialogu, które od wieków towarzyszą rozwojowi nauki. Wchodzicie w bogate uniwersum idei – od klasycznych myślicieli po współczesne nurty – i stajecie się częścią historii, która w Poznaniu trwa nieprzerwanie od ponad pięciu stuleci.

Filozofia uczy odwagi intelektualnej i odpowiedzialności za własne poglądy, a etyka – jako jej praktyczny wymiar – dostarcza narzędzi do rozumienia i kształtowania norm, które regulują nasze życie społeczne. To tutaj spotykają się pytania o słuszość i sprawiedliwość oraz refleksja nad tym, jak etos akademicki – oparty na bezinteresowności, transparentności i zorganizowanym sceptycyzmie – może stać się drogowskazem w świecie pełnym wyzwań. Uniwersytet jest miejscem, gdzie wiedza pozostaje dobrem wspólnym, a jej demokratyzacja i krytyczna analiza są warunkiem rozwoju. Te teksty pomogą Wam zrozumieć, czym

jest filozofia w praktyce: jako sztuka zadawania pytań, jako tradycja akademicka i jako żywa kultura myślenia, która inspiruje do poszukiwania prawdy i tworzenia bardziej sprawiedliwego świata.

W „Boskiej Komedii” Wergiliusz prowadził Dantego – niech ten przewodnik pomoże Wam w intelektualnej podróży przez studia na Wydziale Filozoficznym UAM.

”

Porzundek musi być!

Radosław Kazibut

Wydział Filozoficzny UAM

Zakład Filozofii Nauki i Techniki

Wydział, który uczy myśleć!

Studia na Wydziale Filozoficznym

UAM

W świecie technologii, szybkiego tempa życia i konsumpcji poświęcanie uwagi filozofii może wydawać się stratą czasu. Jednak studiowanie filozofii, zwłaszcza na renomowanym Wydziale Filozoficznym UAM, niesie ze sobą głęboką wartość intelektualną, społeczną i osobistą, która wykracza daleko poza akademickie mury. Rozwijanie umiejętności myślenia krytycznego to jedno z najważniejszych kompetencji jaką nabywa się studiując filozofię. **Filozofia to pod wieloma względami sztuka nieszablonowego myślenia.** Uczymy analizować argumenty, rozpoznawać błędy logiczne, formułować precyzyjne pytania i szukać odpowiedzi na najbardziej fundamentalne zagadnienia dotyczące człowieka, świata i wartości.

Wydział Filozoficzny UAM oferuje programy studiów, które łączą klasyczną refleksję filozoficzną z nowoczesnymi nurtami, takimi jak filozofia technologii, bioetyka czy filozofia języka. Dzięki temu absolwenci nie tylko rozumieją historię idei, ale potrafią odnosić ją do współczesnych problemów. Interdyscypli-

narność i otwartość na świat są kolejnymi atutami studiów na Wydziale Filozoficznym UAM. **Refleksja filozoficzna to korzenie nauk przyrodniczych i humanistyki**, dlatego współcześnie namysł filozoficzny łączy się, współpracuje i przeplata z innymi dziedzinami nauki.

Filozofia może być Twoim drugim kierunkiem, a wtedy otrzymujesz zgodę na IOS – indywidualną organizację studiów. Pozwala to rozwijać się intelektualnie na wielu płaszczyznach i obszarach naukowych jednocześnie. Studiując filozofię na UAM można prowadzić aktywne życie akademickie w pełnym tego słowa znaczeniu. Nasz Wydział to nie tylko wykłady i egzaminy, ale także przestrzeń dla twórczego rozwoju. Można działać w Studenckim Kole Filozoficznym, organizować konferencje, debaty, warsztaty i spotkania z wybitnymi przedstawicielami świata nauki i kultury. Studenci mają możliwość publikowania własnych tekstów w czasopiśmie „Preteksty”, co sprzyja rozwijaniu umiejętności pisarskich i naukowych.

Nie ma uniwersytetu bez studentów, dlatego też niezwykle ważną jego częścią jest samorząd studencki. Zaangażowanie w pracę samorządu nie tylko umożliwia bezpośrednie kreowanie życia akademickiego, ale decydowanie o tym jak będzie funkcjonowała nasza społeczność. Jednocześnie pracując w samorządzie studenckim można nabyć wielu doświadczeń i kompetencji, które z powodzeniem wykorzystacie w swoim życiu zawodowym. Choć studia filozoficzne nie przygotowują Was do wykonywania konkretnego zawodu, to umożliwiają zdobycie wiedzy i umiejętności, które są cenione w wielu branżach. Zdolności analizy, komunikacji, rozwiązywania problemów, pracy zespołowej i etycznego podejścia do wyzwań są pożądane przez wielu pracodawców. Absolwenci filozofii znajdują zatrudnienie w edukacji, mediach, administracji publicznej, sektorze NGO, a także w biznesie, gdzie ceniona jest ich zdolność do nieszablonowego myślenia.

Filozofia to droga do zrozumienia siebie i świata. To także podróż w głąb siebie, refleksja nad sensem życia, wartościami

mi, relacjami międzyludzkimi i miejscem człowieka w świecie. Wydział Filozoficzny UAM tworzy przestrzeń, w której możecie nie tylko zdobywać wiedzę, ale także kształtować własną tożsamość intelektualną i moralną. Współczesny świat to płynna nowoczesność, w której fragmentaryczności człowiek może się zagubić¹. W tym labiryncie rzeczywistości filozofia jawi się jako przestrzeń wolności intelektualnej, refleksji i głębokiego zrozumienia świata. **Filozofia uczy, że myślenie nie jest luksusem, ale koniecznością.**

Studia na Wydziale Filozoficznym UAM to nie tylko zdobywanie wiedzy, ale również rozwijanie kompetencji samodzielnego myślenia, dialogu i rozumienia siebie oraz innych. Jak przekazał nam Platon, jego mistrz Sokrates miał powiedzieć: życie nieświadome nie jest warte tego, by je przeżyć². To zdanie stanowi fundament filozoficznej postawy – zachęca do nieustannego zadawania pytań, kwestionowania oczywistości i poszukiwania sensu. Zatem studia filozoficzne są nie tylko nauką o ideach, ale także uczestnictwem w wielowiekowym dialogu, który kształtował kulturę, naukę i społeczeństwo. Filozofia europejska ma swoje korzenie w starożytnej Grecji, gdzie Platon i Arystoteles stworzyli fundamenty logiki, etyki i metafizyki.

Studiowanie na naszym wydziale pokaże Tobie nie tylko eurocentryczną perspektywę patrzenia na refleksję filozoficzną. Zapoznajemy naszych studentów z tradycją filozoficzną Wschodu i Zachodu. W Poznaniu wykładamy nie tylko historię idei, ale także uczymy praktycznego zastosowania filozofii w życiu codziennym, etyce, polityce, technologii czy komunikacji społecznej. Programy nauczania łączą klasyczne teksty z nowoczesnymi problemami, co pozwala na głębokie zrozumienie współczesności. **Współczesny świat wymaga od człowieka, aby bro-**

¹ Zygmunt Bauman, *Płynna nowoczesność*, tłum. Tomasz Kunz, Wydawnictwo Literackie, Kraków 2006.

² Platon, *Obrona Sokratesa*, tłum. Władysław Witwicki, [W:] *Uczta. Eutyfron. Obrona Sokratesa. Kriton. Fedon*, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 1984, s. 198.

nił wolności i był odpowiedzialny w swoim myśleniu. Także w tym przypadku filozofia okazuje się niezwykle pomocna. To również nauka ucząca odpowiedzialności za własne poglądy. Kant zdefiniował oświecenie nie tylko jako epokę historyczną, ale akt intelektualny, napisał: „Sapere aude! Miej odwagę posługiwać się własnym rozumem”³. To wezwanie do autonomii intelektualnej, które doskonale wpisuje się w misję Wydziału Filozoficznego UAM – kształcenia ludzi samodzielnych, krytycznych i otwartych na dialog. Nasz Wydział jest żywą wspólnotą.

Filozoficzna refleksja pozwala przekraczać granice – pozwala lepiej rozumieć świat i skuteczniej się w nim poruszać – stawiając pytania, których nikt inny nie może zadać. Filozofia uczy, jak pytać, aby móc otrzymać odpowiedź. Pytania są siłą napędową nauki – pytania o człowieka, wartości, prawdę, sprawiedliwość i sens istnienia. Filozofia pomaga w nadawaniu sensu – poprzez refleksję, dialog i konfrontację z różnorodnością poglądów. **Filozofia to także krytyczne podejście do świata i jego emancypacja.** Parafrazując myśl Friedricha Nietzschego – filozofia to młot, którym rozbijamy stare wartości. Takie podejście inspirowa współczesne nurty filozofii krytycznej, które są obecne w programie nauczania UAM – od filozofii polityki po etykę współczesną. **Już od starożytności filozofowie wiedzą, że myślenie wymaga dialogu** i to podejście do tekstu, drugiego człowieka, historią – jest sercem filozoficznej edukacji na Wydziale Filozoficznym UAM.

³ Immanuel Kant, *Co to jest Oświecenie?* tłum. A. Landman, [W:] *Przypuszczalny początek ludzkiej historii i inne pisma historyzoficzne*, Wydawnictwo Comer, Toruń 1995, s. 53.

Filip K. Leszczyński

**Pełnomocnik dziekana ds. promocji
Wydział Filozoficzny UAM**

Uniwersum Galaktyki Filozofii Poznańskiej – jak je ogarnąć?

**Przewodnik po Uniwersum Galaktyki
Filozofii Poznańskiej**

Wkroczyliście na ścieżki wydeptane przez tęgie głowy pełne oryginalnych pomysłów. Przed Wami Sokrates, Hypatia, św. Augustyn, Immanuel Kant, Hannah Arendt, a nawet ten budzący kon-

trowersje Karol Marks. Stało się. Spotkacie ich na uczelnianych korytarzach, gdy będą na Was spoglądać z portretów ozdobionych cytataми. Z czasem poznacie kolejnych. To właśnie Uniwersum Filozofii, a Wy dołączyliście do jego *fanbazy*. Uniwersum dzieli się na galaktyki (boomerzy mówią na nie „szkoły”), a nasza to Galaktyka Poznańska. Witajcie! – będziemy Waszymi przewodnikami.

Antyczni filozofowie poznańscy i inne blubry

Tak jakoś wyszło, że najbardziej kojarzycie pewnie filozofów z antycznej Grecji. Ateny miały Sokratesa, Abdera – Demokryta, a Milet – Talesa. Ale czy słyszeliście już o Świętopełku z Ostrowa Tumskiego i Gniewomirze z Jeżyc? Nie?! Na pewno nie? No to całe szczęście. Oni w ogóle nie istnieli! Nie było Turbosłowian i Wielkiej Lechii, więc nie było Turbosokratesa i Wielkiego Przyszława. Proste.

Nawet historia państwa Mieszka I – a ta ściemą już nie jest – nie mówi nic o żadnym myślicielu-skrybie, który w odpowiedzi na fundamentalne pytanie: „Jak to jest być skrybą? Dobrze?” filozoficznie odparłby: „A, wie pan, moim zdaniem to nie ma tak, że dobrze, albo że niedobrze...”. To nie ta opowieść. Nie wiercie zatem, gdy ktoś będzie Wam sprzedawać jakieś *blubry*. W gwarze Galaktyki Poznańskiej mówimy tak na historie pełne bzdur i fałszu. Warto zapamiętać.

Początki Uniwersum Galaktyki Filozofii Poznańskiej – tym razem na serio

Być może już się domyślacie, że nasza historia nie zaczęła się gdzieś w prastarym gaju między Poznaniem a Gnieznem. To prawda. Dla Was to nawet lepiej – o ile mniejsza jest presja, gdy nie trzeba równać już od początku do takiego Platona czy Aristotelesa. Zatem od kiedy można mówić o filozofii w Wielkopolsce? Pora zerknąć do archiwum!

Zacznijmy od krótkiej odpowiedzi dla niecierpliwych – filozofia w Wielkopolsce zaczęła się w XV wieku. Ci nieco bardziej dociekliwi zapewne z zaciekawieniem odnotują, że jednym z pionierów dociekań był Jan Ostroróg (1436–1501). Zaproponował on reformę państwowości w duchu nowożytnym, uprzedzając Machiavelliego o kilkadziesiąt lat (znacie go z lekcji historii). Ostroróg dziś patronuje jednej z ulic oddalonych o kilka minut spaceru od współczesnej siedziby Wydziału Filozoficznego UAM.

Potem sprawy nabrały tempa. W 1519 roku w Poznaniu powstała szkoła, która do historii przeszła jako Akademia Lubrańskiego. Jej założenie to kamień węgielny rozwoju naukowego naszego miasta. Tradycje oświatowe kontynuowało następnie Kolegium Jezuickie, zorganizowane według średniowiecznych wzorców kształcenia. Do czasów nowożytnych filozofowie z Poznania do refleksji wnieśli myśl odrodzeniową (Jan Ostroróg), postulat empiryzmu w badaniach medycznych (Józef Struś), krytykę metody spekulacyjnej (Józef Rogaliński) oraz badania logiczne (Marcin Śmiglecki). Ponad 500 lat wielkopolskich tradycji filozoficznych – całkiem sporo, prawda?

Karol i August, czyli o dwóch takich, co porzundną filozofię robili

Jaki Karol? Jaki August? – spytacie. *Karol Libelt i August Cieszkowski* – odpowiemy. To dwie postacie, które warto znać, mieszkając w Poznaniu. Ten pierwszy – Karol Libelt (1807–1875) – studiował filozofię w Berlinie u samego Hegla! Georga Wilhelma Friedricha Hegla (zapamiętajcie to nazwisko – przyda się Wam). Libelt był nie tylko intrygującym myślicielem, ale i działaczem patriotycznym oraz demokratycznym. Należał do czołowych przedstawicieli polskiej filozofii epoki romantyzmu. Aktywnie angażował się w działania zmierzające do odzyskania przez Polskę niepodległości oraz inicjatywy mające wykształcić przyszłe pokolenia obywateli. No i ma w centrum miasta ulicę swojego imienia. Prestiżowy adres.

Drugi z nich – August Cieszkowski (1814–1894) – po studiach w Niemczech osiadł w podpoznańskiej Wierzenicy, gdzie nabył majątek ziemski. Także i Wy możecie pójść jego śladami – dosłownie, bo jednym z elementów jego dziedzictwa jest tamtejsza Aleja Filozofów, utworzona na pamiątkę znamienitych gości odwiedzających Cieszkowskiego. Filozofem był nie-tuzinkowym. Podobnie jak Libelt, wszedł w dialog z dominującą wówczas myślą Hegla, a do jego dorobku odwoływali się późniejsi europejscy filozofowie. Był także w gronie 42 intelektualistów (*psst...* Libelt też tam był!), którzy w 1857 roku powołali do życia Poznańskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk. W dużej mierze to dzięki tej instytucji w Poznaniu powstał uniwersytet. Dzięki, August – doceniamy!

Libelt i Cieszkowski łączyli teoretyczne rozważania z działalnością publiczną. Ich aktywność świetnie pokazuje, jak myślenie może być częścią życia – także tego publicznego. To, co zaczyna się od nurtującego pytania filozoficznego, później materializuje się w przestrzeni społecznej. Obaj byli filozofami europejskiego formatu, mają spore zasługi dla Polski i regionu – można by rzec: wzorowi obywatele, choć w Poznaniu powiemy raczej: *porzundni*.

Uniwersytecka filozofia – *historia dawna*

Uniwersytet w Poznaniu zaczął się od filozofii. Nie ma w tym żadnej przesady, ponieważ Wydział Filozoficzny powstał 1 kwietnia 1919 roku jako załączek uczelni wyższej, którą ostatecznie nazwano Uniwersytet Poznański. Wydarzenie to zwieńczyło długie starania o powołanie polskiego uniwersytetu. Jednym z jego „ojców założycieli” był filozof prof. Michał Sobeski (1877–1939). Kampus Ogrody – jeden z uniwersyteckich kompleksów budynków – to dzisiejsza siedziba Wydziału Filozoficznego. Na dziedzińcu znajdziecie ławeczkę prof. Sobeskiego. Możecie nawet zrobić sobie z nim zdjęcie – nie będzie protestował, a fotografowanie nic nie kosztuje. To nie Miś z zakopiańskich Krupówek.

Równocześnie z estetykiem Sobeskim na ówczesnym Uniwersytecie Poznańskim (poprzednia nazwa UAM) pracowało i tworzyło kilkoro innych wybitnych przedstawicieli filozoficznego uniwersum. Nie będziemy Was w tym miejscu zanudzać przydługimi opisami ich dorobku. Pozostawili oni po sobie obfity materiał, po który będziecie mogli kiedyś sięgnąć samodzielnie. Pozwólcie zatem, że przywołamy ich tu w skróconej formie, a radość z dalszego odkrywania pozostawimy Wam.

Uniwersum poznańskiej filozofii dwudziestolecia międzywojennego to także: Florian Znaniecki (1882–1958), Ludwika Dobrzyńska-Rybicka (1868–1958), Antoni Peretiatkowicz (1884–1956), Czesław Znamierowski (1888–1967) oraz zespół logików (Władysław Kozłowski, Zygmunt Kozłowski, Adam Wiegner i Franciszek Zeidler). Znaniecki łączył w swej pracy zainteresowanie filozofią kultury z socjologią (na polskim gruncie uchodzi za jej „ojca chrzestnego”). Dobrzyńska-Rybicka jako druga kobieta w Polsce zdobyła tytuł docenta za sprawą dorobku w historii filozofii. Peretiatkowicz wraz ze Znamierowskim zapoczątkowali na poznańskim uniwersytecie nowoczesną refleksję nad filozofią prawa. Natomiast logicy – pomimo trudności organizacyjnych – rozpoczęli badania nad filozofią nauki i metodologią, które w kolejnych dekadach stały się znakiem rozpoznawczym poznańskiej filozofii.

Uniwersytecka filozofia – historia bliższa

Poznańska Szkoła Metodologiczna – jeśli masz zapamiętać jedną rzecz z tej części przewodnika, to właśnie tę. Zatem powtórzmy: Poznańska Szkoła Metodologiczna. Jednak nie od razu szkołę wymyślono, więc warto wspomnieć o nieco wcześniejszych wydarzeniach. Gdy opadł kurz bitewny po II wojnie światowej, to szybko okazało się, że uniwersytet trzeba zorganizować właściwie na nowo. Brakowało pracowników i infrastruktury.

W tych trudnych powojennych latach do Poznania przyjechał Kazimierz Ajdukiewicz (1890–1963) – umysł tęgi i wybitny. Jak

na logika przystało od pierwszych dni na uczelni zaczął wszystko porządkować i układać. *Porzundek* musi być! Postulował i propagował unowocześnienie nauczania logiki, a przy okazji dbał o odbudowę uniwersytetu. W uznaniu zasług został w 1948 roku rektorem naszego uniwersytetu. Jego wpływ intelektualny na poznańskie środowisko naukowe zaczął wkrótce procentować.

Na przełomie lat 60. i 70. XX wieku w Poznaniu powstało oryginalne stanowisko filozoficzne, łączące inspiracje Karla Marksa z Karlem Popperem, Ajdukiewiczem oraz metodologią nauk humanistycznych. Twórcy tej szkoły – Jerzy Giedymin (1925–1993), Jerzy Kmita (1931–2012), Leszek Nowak (1943–2009) oraz historyk Jerzy Topolski (1928–1998) – zdobyli uznanie w środowiskach intelektualnych powojennej Europy. W duchu Poznańskiej Szkoły Metodologicznej pracowała większość pracowników ówczesnego Instytutu Filozofii UAM.

Uniwersum Galaktyki Filozofii Poznańskiej dzisiaj

Współczesny Wydział Filozoficzny UAM – do którego właśnie wkraczacie – to miejsce niezwykle bogate w różnorodne tradycje filozoficzne. Historia filozofii? Mamy to! Refleksja nad kulturą i językiem? Oczywiście! Zagadnienia etyczne, społeczne i polityczne? Jak najbardziej! Logika, metodologia lub filozofia nauki? A i owszem! Studia nad techniką i informacją? Jasne – i to nawet nie kończy listy!

Gdy tylko zorientujecie się, gdzie są poszczególne sale wykładowe i zajęciowe, wybierzcie się na spacer po korytarzach Kam-

pusu Ogrody. Tym razem zwróćcie uwagę na tabliczki umieszczone przy gabinetach. Lektura informacji o tym, kto w jakim zakładzie pracuje, da Wam rozeznanie, jaką problematyką się zajmuje. Poznacie kontynuatorów Anny Pałubickiej (ur. 1947), podejmujących studia nad filozofią kultury. Dowiedziecie się, kto rozwija filozofię nauki po Janie Suchu (1931–2024) i Antonim Szczucińskim (ur. 1950), a kogo pytać o kwestie komunikacji społecznej, której refleksję zapoczątkował Bolesław Andrzejewski (ur. 1946). Wreszcie, odnajdziecie także uczniów Tadeusza Buksińskiego (ur. 1942) specjalizujących się w filozofii społecznej i politycznej. Tacy jesteśmy – łączymy tradycję i nowoczesność.

Przesłanie na koniec przewodnika i początek Waszej opowieści

Nie musicie dorównywać Sokratesowi, św. Tomaszowi, Davidowi Hume'owi, Simone de Beauvoir czy innym. Niech będą dla Was inspiracją, punktem odniesienia albo wymagającymi dysku-tantami, z którymi ostatecznie możecie się nie zgodzić. Prawdziwa korzyść ze studiowania filozofii to własne zdanie i świadomość, dlaczego je macie. Kompetencje dajemy Wam na tu i teraz, a mądrość dostajecie na przyszłość.

Krystian Szadkowski

Wydział Filozoficzny UAM

Pracownia Komunikacji Naukowej

Etos akademicki

Greckie słowo ἦθος (ēthos) w swoim najstarszym użyciu oznaczało „miejsce pobytu, zwyczajowe siedlisko” – przestrzeń, w której czujemy się zadomowieni i oddajemy się swoim nawykom w sposób naturalny. Stopniowo jego rdzeń znaczeniowy zaczął obejmować również obyczaj, przyzwyczajenie czy ogólny sposób postępowania, by z czasem ustabilizować swoje znaczenie moralnej postawy jednostki lub wspólnoty. W ten klasyczny sposób ujmował je Arystoteles w *Retoryce*. Stagiryta używał ter-

minu *ethos*, dyskutując środki przekonywania innych, z których jeden opierał właśnie na wiarygodności i autorytecie mówcy, wynikających z jego charakteru i postawy (Arystoteles, *Retoryka*, 1356a: „ἐν τῷ ἦθει τοῦ λέγοντος” – „w charakterze tego, kto mówi”). Dzisiejsze znaczenie słowa „etos” jako zbioru norm, wartości i zasad regulujących życie grupy społecznej lub zawodowej ma tutaj swój korzeń. Również akademicy, naukowcy i nauczyciele akademicki kultywują sobie właściwy etos.

Stając się częścią nowej wspólnoty – wspólnoty akademickiej, mającej „zwyczajowe siedlisko” na uniwersytecie – siłą rzeczy powinniście przyswoić sobie jej etos. Uniwersytet jest siedliskiem specyficznym. Dobrze jego zadanie wyraził blisko sto lat temu Kazimierz Twardowski, filozof i znamienity przedstawiciel szkoły lwowsko-warszawskiej, wygłaszając na naszej uczelni (wówczas nazywanej Uniwersytetem Poznańskim) uroczysty wykład o „dostojeństwie uniwersytetu” z okazji przyznania mu honorowego doktoratu. Twardowski stwierdził, że „zadaniem Uniwersytetu jest zdobywanie prawd i prawdopodobieństw naukowych oraz krzewienie umiejętności ich dochodzenia”. Dokładnie ta idea uniwersytetu wybrzmiewa w pierwszym punkcie Waszego ślubowania studenckiego, stanowiącego akt przystąpienia do naszej wspólnoty.

Twardowski, stawiając słuźenie prawdzie w centrum zadania uniwersytetu, podkreśla, że wynikająca z tej słuźby postawa „nabiera znaczenia etycznego”. Filozof bowiem upatrywał w niej mechanizmu możliwej harmonizacji i godzenia zwaśnionej ludzkości przez światło prawdy.

Powszechnym we współczesnych społeczeństwach i rozwijanych w ich ramach systemach uniwersyteckich punktem odniesienia dla rozumienia etosu naukowego (a szerzej – etosu akademickiego) są cztery zespoły nakazów instytucjonalnych podsumowane przez amerykańskiego socjologa Roberta K. Merton. Niekiedy możecie spotkać odwołanie do nich w postaci akronimu CUDOS, powstałego od pierwszych liter angielskich słów: *communism* („komunizm”), *universalism* (uniwersalizm),

disinterestedness (bezinteresowność), *organized scepticism* (zorganizowany sceptycyzm).

Pierwszą częścią składową etosu akademickiego jest w tym ujęciu „komunizm”. Zwróćcie uwagę na cudzysłów. Merton, amerykański liberał, nie widział w systemie akademickim i przenikającym go etosie rozsadnika niebezpiecznych idei komunizmu. Używał tego słowa w nietechnicznym znaczeniu, odwołując się do rdzenia znaczeniowego *common* („to, co wspólne”), podkreślając przede wszystkim fakt, że wiedza – szczególnie wiedza akademicka – stanowi nie tylko wytwór pracy społecznej (sięgającej niekiedy pokoleń wstecz), ale również najczęściej staje się wspólną własnością wspólnoty akademickiej. Wiedza jest (i powinna pozostawać) dobrem wspólnym. Tak przynajmniej zazwyczaj przekonani są przedstawiciele naszej wspólnoty – i ten element etosu nierzadko wchodzi w konflikt z coraz powszechniej promowaną wizją wiedzy naukowej jako zamkniętego patentem towaru. Merton był przekonany, że wynagrodzeniem, które uczony otrzymuje za swoje odkrycia, jest chwała, uznanie i prestiż – jeśli nie społeczny, to przynajmniej we wspólnocie akademickiej.

Drugim komponentem jest uniwersalizm. Norma ta odnosi się do procedur, do których w poszukiwaniu prawdy odwołuje się wspólnota akademicka. Ustalenia na drodze do prawdy powinny być bowiem rzetelnie uzgadniane nie tylko z obserwacją, ale również z wcześniejszym stanem wiedzy. Takie przekonanie o obiektywności procedur naukowych stanowi według Mertoona fundament demokratycznej tendencji etycznego porządku organizacji nauki. Obiektywizm jest wrogiem wszelkiego partykularyzmu – także społecznego. Etos nauki wchodzi bowiem w konflikt z preferencjami etnicznymi, narodowymi, grupowymi, zarówno przy wyborze tematów badawczych, jak i w selekcji kandydatów rozwijających naukę. Nad wszystkim dominować powinny kryteria merytoryczne. W ten sposób o przyjęciu na studia nie decydują więzi rodzinne czy inne koneksje, ale suma punktów uzyskana na dyplomie maturalnym. W przedsięwzię-

ciu naukowym liczą się przede wszystkim kompetencje oraz zdolność do poszukiwania prawdy.

Trzecim komponentem etosu naukowego według Mertona jest bezinteresowność. Nie chodzi tu jednak o ogólny altruizm osób tworzących wspólnotę akademicką (choć z pewnością nie są od niego wolne). Jest to raczej norma wynikająca z dwóch pozostałych – zinstytucjonalizowany nakaz dążenia do prawdy dla niej samej, a nie dla prywatnych czy partykularnych korzyści. Wymóg ten ma swoje oparcie właśnie w sprawdzalnym charakterze wyników naukowych.

Właśnie ten element gwarantowany jest przez czwarty składnik etosu nauki – zorganizowany sceptycyzm. Szybko zorientujecie się, że w trakcie zajęć uniwersyteckich i prac badawczych będziecie zachęcani do konstruktywnej krytyki ustaleń swoich mistrzów i nauczycieli. Sami również często będziecie poddawani krytyce. Nie bierzcie tego do siebie. Nauka nie znosi dogmatów, a jako procedura dąży do zawieszania sądu do czasu zebrania dostatecznych dowodów – faktów – świadczących na rzecz danej tezy, teorii czy stanowiska. Wynikająca z tej normy postawa również posiada swoje konsekwencje społeczne, często lokujące naukę w konflikcie z utartymi przekonaniem, do których przywiązane jest społeczeństwo.

Jak się szybko przekonacie, kwestia etosu akademickiego nie jest tak prosta i uporządkowana, jak chciał tego w połowie XX wieku Robert K. Merton. Niemniej sformułowane wówczas normy mogą pomóc Wam zorientować się we współczesnych napięciach i konfliktach, nieuchronnie generowanych przez rozwój społeczny oraz przez rozwój społecznego otoczenia uniwersytetu.

”

CZYM

JEST

ETYKA

?

Małgorzata Bogaczyk-Vormayr

Wydział Filozoficzny UAM, Zakład Etyki

Etos – *fairness* – wyobraźnia!

Ilekoć rozpoczynam wykłady dla studentów pierwszego roku filozoficznych studiów licencjackich, „Wprowadzenie do etyki”, oraz wykład dla studentów ostatniego roku studiów magisterskich z filozofii, „Współczesne dylematy moralne”, zarówno dla tych, którzy są na początku studiowania, jak i dla tych, którzy za chwilę ukończą studia, przywołuję te same trzy wypowiedzi, stanowiące ciekawe odpowiedzi na zasadnicze pytanie: Czym jest etyka? Pierwsza odpowiedź to słowa studenta pierwszego roku filozofii, które padły właśnie na początku wykładów: „No, każdy ma jakąś swoją etykę”. Druga myśl wyrażona jest w *Etyce ponowoczesnej* Zygmunta Bauman, książce, którą zdarza mi się czytać ze studentami na seminariach – Bauman powiada, iż „zasady etyczne” służyć mają temu, abyśmy „mogli czuć się bezpiecznie w cudzej obecności”¹. A trzecia przywoływana przeze mnie odpowiedź to postulat *etyki jako filozofii pierwszej*, z którym zetknęłam się na samym początku moich studiów filozoficznych, poznając filozofię Emmanuela Lévinasa. Czego dowiadujemy się z tych odpowiedzi?

¹ Z. Bauman, *Etyka ponowoczesna*, Warszawa 1996, s. 25.

Mówiąc, iż każdy z nas ma *swoją własną etykę*, mówimy *de facto* o moralności – o tym, jak dana osoba postępuje, jakie ma przekonania. Podobnie, dyskutując ze studentami konkretne eksperymenty myślowe, dylematy moralne, zapytując o słuszne w ich ocenie działanie w jakiejś hipotetycznej sytuacji, słyszę, iż „każdy jest inny”. Gdyby tak było, nie moglibyśmy się komunikować, nie tworzylibyśmy społeczeństw, nie odwoływalibyśmy się do podobnych wartości. Jednak to wskazanie na odrębność, indywidualność ludzkiego podmiotu, afirmatywne podkreślenie „mojści etyki” oraz „mojej inności” ma wielką wagę i otwiera przed nami ważną dyskusję. Jako ludzie jesteśmy moralnymi wspólnotami wytwarzającymi dla siebie normy etyczne i przepisy prawa. Normy, według których funkcjonujemy w demokratycznym społeczeństwie winny być wynikiem deliberacji – jesteśmy dopuszczeni do głosu. W terminologii etyki dyskursu powiemy, że zachowana zostaje relacja komunikacyjna, czyli właśnie możliwość wyrażenia owej *własnej etyki*.

W rzeczywistości odpowiedź studenta, zdroworozsądkowa i daleka od ujęcia etyki jako dyscypliny akademickiej, dotyka jednak sedna sprawy. Bo gdy z kolei studenci pytają mnie, dlaczego jako swą specjalizację wybrałam filozofię praktyczną, odpowiadam najpierw niemal jak za podręcznikiem – wskazaniem na etykę jako filozofię pierwszą, powtarzając stwierdzenie, „że wszędzie tam, gdzie filozofia występuje z należną jej powagą i z wymaganym radykalizmem, sama jest już ,etyczna’, jest wręcz etyką, a autentyczny filozof jest etykiem”². Zaraz jednak dodaję od siebie: ze względu na wewnętrzny transdyscyplinarny charakter współczesnej problematyki etycznej. Przykładowo, badając jakiegokolwiek problemy na gruncie etyki społecznej bądź bioetyki, za punkt wyjściowy przyjmuję pytanie antropologiczne i socjologiczne: w jaki sposób kształtuje się w danej grupie *ethos* – zbiór obyczajów, wzorców zachowań i postaw, a następ-

² J. Filek, *Filozofia jako etyka*, „Etyka” 1997, nr 30, s. 104.

nie: w jaki sposób, na mocy jakich ustaleń, w wyniku jakich działań, obyczaj przekształcony zostaje w prawo?

Zastanówmy się zatem: Dlaczego grupy i społeczeństwa postanawiają z praktykowanego etosu uczynić regułę, której naruszenie oznaczać będzie naruszenie przepisu prawa? Dlaczego w taki sposób zabezpiecza się wypracowane w społeczeństwie modele zachowań? I czy grupy, których być może jakaś nowa regulacja bezpośrednio dotyczy, zostały w ogóle dopuszczone do głosu? Czy nadal będą mogły – mówiąc już za Baumanem – czuć się bezpiecznie? I w jaki sposób to, co stanowi już element zastanego porządku normatywno-prawnego zostaje zniesione, przeformułowane, gdy wraz z przekształcaniem się etosu pojawiają się głosy, że zastany porządek nie działa, że jest niesprawiedliwy? To etyka jako dyscyplina filozoficzna dostarcza nam narzędzi, aby dokonać takiego „sprawdzam”, aby przeprowadzić badanie co do słuszności i zasadności obieranych stanowisk, to na gruncie etyki formułujemy argumenty i sądy, wskazując, czy dane rozwiązanie jest słuszne.

Co oznacza owa „słuszność”, „etyczna zasadność” albo „użyteczność”? Czy coś jest użyteczne w tym znaczeniu, iż stanowi przyrost jak największego dobra dla jak największej grupy użytkowników? Czy powinniśmy to zatem zabezpieczyć formułując przepis prawa? Czy, przykładowo, rozważana innowacja wypiera swoją sprawnością rzeczywiście rozwiązania gorsze, szkodliwe, czy może zastępuje rozwiązania trudniejsze, pracochłonne, ale uczciwsze, bo chroniące jakieś dobro, np. zabezpieczające nas przed ryzykiem pogłębienia nierówności? Etyka dostarcza nam języka, z czasem coraz bardziej specjalistycznego i niezależnego od dyskursów innych dyscyplin, w którym zrelacjonować możemy procedury owego „sprawdzam” (powiemy, że dzieje się to na gruncie etyki deskryptywnej) oraz języka, w którym wartościując i argumentacyjnie wyłożony zostanie wynik „sprawdzenia”: coś jest słuszne moralnie lub nie (w języku etyki normatywnej). Jedną z możliwych wskazówek w naszych seminaryjnych dyskusjach i w samej procedurze formułowania sądów etycznych

może być kategoria bezstronności, *fairness*, jak ją scharakteryzował John Rawls. Preferowanie danego dobra – np. przyznanie jakiejś grupie świadczenia zdrowotnego albo wprowadzenie zaostrożenia dotyczącego jakiegoś przywileju podatkowego, wprowadzenie regulacji dotyczących czy to ochrony dziedzictwa przyrodniczego, czy też dóbr kultury itd., itp. – nie wynika z mojej „stronniczości” czy mojego własnego „interesu”, lecz z przekonania o sprawiedliwości/słuszności takiego rozwiązania.

Etyka dostarcza nam zatem tego porządkującego dyskursu także poza debatami naukowymi – w sferze publicznej, w debacie społecznej i politycznej. Weźmy przykład bioetyki – czy bioetycy mają jakieś zadania poza murami uniwersytetu? Rzecz jasna, sprawują swe eksperckie funkcje w specjalistycznych gremiach, jak Komisje Etyczne, w instytucjach państwa, najczęściej w specyficznych środowiskach pracy, np. ośrodkach zdrowia albo laboratoriach biotechnologicznych, ale powinnością bioetyków jest także transfer wiedzy do społeczeństwa, uczynienie informacji naukowej *rzeczą publiczną*. Co specyficzne dla bioetyki, jest to informacja wypracowana na gruncie licznych specjalizacji w obrębie kilku różnych dziedzin nauki, bo i w naukach o życiu, naukach społecznych i technicznych.

Naukowcy wykazują skłonność do pewnej ekskluzji, co jest, oczywiście, wynikiem wyróżniającej ich kompetencyjności, jednak etos zawodowy badacza wyraża postawę odpowiedzialności za podejmowane działania naukowe rozumiane jako wytwarzanie informacji i sensów, za aplikację wypracowanych metod, narzędzi i technik, a to stanowi element szerszej odpowiedzialności społecznej. Wszak ów Lévinasowski postulat *etyki jako filozofii pierwszej*, sformułowany na gruncie nowej metafizyki, odnosił się do konkretnej sytuacji historycznej – mówił o filozofii, jakiej potrzebujemy po II wojnie światowej, oddziałującej na praktykowany etos, mającej swe odbicie w formułowanych prawach.

Nauka – i filozofia, i etyka! – ma swe źródło w tej elementarnej ludzkiej dyspozycji, jaką jest wyobraźnia, czyli zdolność widzenia tego, czego jeszcze nie ma – nowych rozwiązań, innych

dróg, alternatywy dla tego, co zastane. Wiedza jest ze swej istoty transparentna: kto wie, ten doświadcza głębokiej potrzeby, imperatywu uczynienia uzyskanej wiedzy widzialną, czyli odsłoniętą także dla innych, dostępną i zrozumiałą. „A jednak się kręci!” – będzie zatem powtarzał, choćby miano go za to wtrącić do lochu. „Odczytaliśmy ludzki genom! Poznaliśmy naszą naturę...” – będą informować serwisy nauki, wywołując ponownie dyskusje, jak owa „ludzka natura” ma być rozumiana. Współczesny rynek wiedzy, jak zresztą i podobne w przeszłości, w większości nie działa według tej zasady transparentności – działa przeciwko niej, przybiera formy technokratyczne, pogłębia ekskluzję. Dlatego zasada transparentności powinna pozostać najważniejszym *credo* w nauczaniu uniwersyteckim – ono ma służyć demokratyzacji wiedzy, jej dywersyfikacji, naszemu coraz sprawniejszemu rozumieniu świata i komunikowania go sobie nawzajem. To dzięki bezinteresowności wiedzy i rzekomej „niepraktyczności” etycznej refleksji, nasza wyobraźnia dostrzega kolejne szanse, ale nie pomija zagrożeń, buduje nasze rozumienie świata. Wyobraźnia i *fairness* – tego szukajmy na uniwersytecie! I niech to będzie praktyką studentów filozofii!

AKADEMICKIE LINKI NA DOBRY START

Wydział
Filozoficzny

Strona Wydziału

Najważniejsze ogłoszenia, programy studiów, aktualności.

<https://filozofia.amu.edu.pl>

Studium Językowe

Języki obce na UAM – zapisy, egzaminy, zajęcia.

<https://sj.amu.edu.pl/>

Studium Wychowania Fizycznego i Sportu

WF na studiach – grafiki, zapisy, aktywności.

<https://swfis.amu.edu.pl>

Biblioteka UAM

Największa baza wiedzy UAM.

<https://lib.amu.edu.pl>

Biblioteka Kampusu Ogrody

Największa baza wiedzy UAM.

<https://bko.amu.edu.pl>

Biuro Obsługi Studentów Kampus Ogrody

Sprawy formalne, podania, legitymacje.

<https://bosko.amu.edu.pl>

Biuro Wsparcia Osób z Niepełnosprawnościami

Pomoc i wsparcie dla studentów z niepełnosprawnościami.

<https://bwon.amu.edu.pl>

USOS

Studenckie centrum dowodzenia.

<https://usosweb.amu.edu.pl>

Instrukcje do USOSa: <https://usosdocs.amu.edu.pl>

Eduroam

Dostęp do internetu na kampusie i na zagranicznych uczelniach w sieci Eduroam.

<https://eduroam.amu.edu.pl>

Poczta

Twoja uczelniana skrzynka mailowa i Teamsy.

<https://www.office.com>

Instrukcje: https://www.office365.amu.edu.pl/pierwsze_logowanie.htm

RZECZ O GRZECZNOŚCI

PRZEWODNIK GRZECZNOŚCI AKADEMICKICH

Wydział
Filozoficzny

Grzeczność akademicka to coś więcej niż tylko dobre maniery – to **fundament** relacji w świecie uniwersyteckim. **Wyraża szacunek** wobec instytucji, wykładowców, kolegów i koleżanek, a także dbałość o kulturę komunikacji. Przestrzeganie tych zasad tworzy atmosferę **wzajemnego zrozumienia**, sprzyja współpracy i ułatwia codzienne funkcjonowanie w społeczności akademickiej.

TRZY KLUCZOWE KWESTIE DLA STUDENTA:

- 1** **Tytuły i formy zwracania się** – należy zawsze używać właściwego tytułu, który można sprawdzić w systemie USOS.
 - Do rektora używamy tytułu "Jego Magnificencjo" w oficjalnych sytuacjach i korespondencji, a w rozmowie "Panie Rektorze" lub "Pani Rektor".
 - Do innych osób funkcyjnych, takich jak prorektorzy czy dziekani, używamy form "Panie Prorektorze", "Pani Prorektor", "Panie Dziekanie", "Pani Dziekan".
- 2** **Korespondencja i kontakt oficjalny** – e-mail do wykładowcy musi być zwięzły, uprzejmy i poprawny językowo; należy pamiętać o poprawnych stopniach i tytułach naukowych.
- 3** **Zachowanie na uczelni i zajęciach** – punktualność, cisza w bibliotece, kultura osobista (brak gumy, jedzenia, telefon wyciszony), szacunek dla przestrzeni, mienia uczelni i ludzi.

PSST...

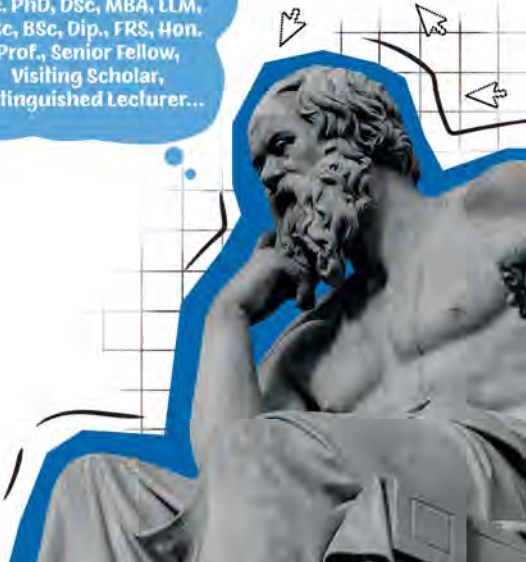
Spóźniony? Spóźniona?

Należy dyskretnie wejść i przeprosić za spóźnienie.

Musisz wcześniej wyjść?

Należy poinformować prowadzącego przed zajęciami, o konieczności wcześniejszego wyjścia.

prof. zw. dr hab. mult.
h.c. PhD, DSc, MBA, LL.M.,
MSc, BSc, Dip., FRS, Hon.
Prof., Senior Fellow,
Visiting Scholar,
Distinguished Lecturer...

ZALICZENIE SEMESTRU I ROKU STUDIÓW

Student zalicza semestr i rok studiów (okresy rozliczeniowe) w terminach określonych przez rektora na dany rok akademicki.

1. Na wniosek studenta dziekan może **jednokrotnie** zezwolić na przedłużenie sesji egzaminacyjnej **nie dłużej niż o miesiąc**, z zastrzeżeniem ust. 2.

2. W szczególnie uzasadnionym przypadku, na wniosek studenta, dziekan może **dotatkowo** zezwolić **jednokrotnie** na przedłużenie sesji egzaminacyjnej, jednak **nie dłużej niż o miesiąc**.

§39

STAWANIE-SIĘ-STUDIAMI

CZYLI JAK WRÓCIĆ W OBJĘCIA UCZELNI I WZNOWIĆ STUDIA

Dziekan może **jednorazowo** zezwolić na wznowienie studiów przez studenta, który został skreślony z listy studentów po zaliczeniu I roku studiów.

W decyzji o wznowieniu studiów dziekan określa:

- rok studiów, na który student zostaje przyjęty,
- dodatkowe warunki wznowienia w przypadku konieczności odbywania studiów na podstawie nowego programu studiów,
- ewentualny obowiązek uzupełnienia zaległości wynikających z różnic w programach studiów.

CO W PRZYPADKU NIEOBECNOŚCI I BRAKU USPRAWIEDLIWIENIA?

Wydział
Filozoficzny

W takim wypadku egzaminator lub prowadzący zajęcia wpisuje ocenę niedostateczną (per absentiam).

Brak wpisu do końca okresu rozliczeniowego → ocenę wpisuje dziekan.

VENI VIDI VICI

ZAPAMIĘTAJ!

Jeśli przed egzaminem wymagane jest zaliczenie innych obowiązkowych zajęć (np. ćwiczeń, laboratoriów)

Egzamin możliwy dopiero po zaliczeniu tych zajęć

brak zaliczeń =
brak dopuszczenia
do egzaminu

usprawiedliwienie
nieobecności dostarczamy
zawsze przed egzaminem!

@✉ mailowo też ok!

Zaświadczenie lekarskie
usprawiedliwia **nieobecność**
na zajęciach i egzaminie.

Pozostałe warunki
usprawiedliwiania i odrabiania
nieobecności na zajęciach
określa prowadzący zajęcia.

ZAŚWIADCZENIE LEKARSKIE

ZALICZANIE ZAJĘĆ

KOMISYJNE

ZALICZANIE ZAJĘĆ

Wydział
Filozoficzny

- Gdy wystawiono ocenę **niedostateczną**, student może złożyć wniosek o **komisyjne zaliczenie zajęć**.
- Termin złożenia wniosku: do **7 dni** od wpisania oceny do USOS-a.
- Zgoda zależy od dziekana lub osoby przez niego wyznaczonej.

Jeśli wniosek zostanie zaakceptowany:

Zaliczenie odbywa się przed komisją, w skład której wchodzi:

- dziekan lub osoba przez niego wskazana,
- prowadzący zajęcia,
- specjalista z danego przedmiotu.

POPRAWKOWE ZALICZANIE ZAJĘĆ

- Po otrzymaniu oceny niedostatecznej z egzaminu, studentowi przysługuje **jeden egzamin poprawkowy**.
- Taki egzamin może się odbyć **najwcześniej po 7 dniach** od wpisania oceny do USOS-a.

Zasada dotyczy również zaliczeń...

ALE UWAGA!

Zawsze skonsultuj się z prodziekanem ds. studenckich!!!

EGZAMIN KOMISYJNY

Wydział
Filozoficzny

- Gdy student kwestionuje **prawidłowość egzaminu**, może złożyć wniosek o egzamin komisyjny.
- Termin na złożenie wniosku: **(7 dni)** od wpisania oceny do USOS-a.
- Dziekan ma **(7 dni)** na rozpatrzenie wniosku.

Jeśli dziekan wyrazi zgodę, to określa on:

- 📍 miejsce i formę egzaminu,
- 📅 termin (nie wcześniej niż za 3 dni, nie później niż 14 dni od decyzji),
- 👤 skład komisji:

- dziekan lub osoba upoważniona,
- dotychczasowy egzaminator,
- inny specjalista z danego lub pokrewnego przedmiotu.

DODATKOWO:

Na wniosek studenta egzamin może się odbyć w obecności obserwatora:

- nauczyciela akademickiego wydziału,
- rzecznika praw studenta lub przedstawiciela samorządu.

UWAGA!

Egzamin komisyjny może też zarządzić sam dziekan.
Ocena z egzaminu komisyjnego jest ostateczna.

KIEDY MOŻNA POWTARZAĆ ZAJĘCIA?

Na wniosek studenta dziekan może wyrazić zgodę na powtórzenie niezaliczonych zajęć z powodu słabych wyników w nauce.

MOŻLIWE OPCJE:

- Powtarzanie zajęć + kontynuacja studiów na wyższym roku.
! tylko jeśli niezaliczone są max. 3 przedmioty.
- Powtarzanie zajęć bez przejścia na wyższy rok.

WSZYSTKO, CO MUSISZ WIEDZIEĆ NA TEMAT URLOPU OD ZAJĘĆ

- Uzasadniony przypadek,
- Max. 2 razy w trakcie studiów na danym poziomie,
- Częściowe uczestnictwo i zaliczanie zajęć,
- Na okres nie dłuższy niż:

12 miesięcy

Student będący rodzicem

Na okres do 1 roku.
Jeżeli koniec urlopu przypada w trakcie semestru, urlop może być przedłużony do końca tego semestru.

Wniosek składany w 1 roku od dnia urodzenia dziecka.

Studentka w ciąży

Na okres do dnia urodzenia dziecka.

Urlop na wyjazd? TAK!

- Wyjazd krajowy lub zagraniczny.
- Organizowany przez uczelnię, samorząd studencki lub inne uczelniane organizacje studenckie.
- Nie więcej niż **2 razy** w trakcie realizowanych studiów na danym poziomie.
- Na okres nie dłuższy niż **2 miesiące**.

ZAPAMIĘTAJ!

Nie udziela się urlopu z mocą wsteczną!

Udzielenie urlopu krótkoterminowego **nie przedłuża** terminu zaliczenia semestru lub roku.

Student może ubiegać się o urlop **krótkotrwały** także z uzasadnionych przyczyn o **charakterze osobistym** (np. śmierć członka rodziny) lub zdrowotnym.

Dziekanka

Wydział
Filozoficzny

PRACA DYPLOMOWA

Wydział
Filozoficzny

praca licencjacka

Pod kierunkiem nauczyciela akademickiego co najmniej ze stopniem naukowym doktora.

praca magisterska

Pod kierunkiem profesora, profesora uczelni albo adiunkta ze stopniem naukowym doktora habilitowanego, a w szczególnych sytuacjach doktora.

Student składa pracę dyplomową w APD w terminie **do 30 września** ostatniego semestru studiów.

KTO OCENIA PRACĘ DYPLOMOWĄ?

Oceny dokonuje kierujący pracą oraz powołany przez dziekana recenzent.

ARYSTOTELESIE, CO JEST WYMAGANE, BY UKOŃCZYĆ STUDIA?

PRZYGOTOWANIE I ZŁOŻENIE PRACY DYPLOMOWEJ.

Wydział
Filozoficzny

”

DLA NIKOGO
BOWIEM NIE
JEST ZA PÓŹNO
TROSZCZYĆ
SIĘ O ZDROWIE
SWOJEJ
DUSZY.

ZATEM,
MÓWIĘ TOBIE,
ZESKANUJ
KOD QR.

Wydział
Filozoficzny

Poradnia Rozwoju i Wsparcia Psychicznego UAM

Dla kogo?

Studenci, doktoranci
i pracownicy UAM
w Poznaniu.

Co oferuje?

- krótkoterminowa pomoc psychologiczna i terapeutyczna (konsultacja wstępna + do 8 spotkań),
- wsparcie psychiatryczne we współpracy z lekarzem psychiatrą,
- warsztaty rozwojowe i psychoedukacyjne,
- konsultacje w języku angielskim.

 Zapisy telefoniczne:
61 829 24 94 lub 539 026 422

 Szczegóły i aktualne terminy dyżurów na stronie Poradni:
uam.sharepoint.com/sites/PoradniaRozwojuIWsparciaPsychicznego

JAKO ARCHĚ

ZDROWIE PSYCHICZNE

WSPARCIE I ROZWÓJ OSÓB STUDIUJĄCYCH NA UAM

Z pomocy mogą skorzystać osoby, które **przeżywają trudności w radzeniu sobie w różnych obszarach funkcjonowania**, m.in.:

- trudności w relacjach z innymi,
- trudności w zakresie rozumienia, przeżywania i wyrażania emocji,
- trudności z adaptacją do środowiska uczelnianego, a także z odnalezieniem się w grupie,
- trudności związane z objawami wyrażającymi się w zachowaniu oraz przeżywanymi lękami i obawami,
- trudności związane z wyznaczaniem sobie celów oraz radzeniem sobie w nowych sytuacjach.

zeskanuj mnie
i dowiedz się więcej

ZDROWIE PSYCHICZNE

POMOC W SPRAWACH NAGŁYCH

Poradnia Rozwoju i Wsparcia Psychicznego nie działa w sposób interwencyjny – aby skorzystać z pomocy, konieczne jest wcześniejsze umówienie się do specjalisty.

Gdy potrzebujesz naglej pomocy lub znajdujesz się w sytuacji silnego kryzysu, zwróć się do instytucji, które pomagają w sposób interwencyjny.

- **Izba Przyjęć Psychiatrii Centrum Medyczne HCP (całodobowo)**
 ul. 28 Czerwca 1956 r. nr 194 – Centrum Zdrowia Psychicznego
 www.cmhcp.pl/index.php/izba-przyjec-psychiatrii

W sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa i braku możliwości samodzielnego zgłoszenia się na Izbę Przyjęć należy zadzwonić na numer alarmowy **112** i wezwać pogotowie ratunkowe.

- **Punkt Interwencji Kryzysowej (całodobowo)**
 ul. Pamiętkowa 28
 www.poznan.pl/wsparcie
 tel. **509 111 508, 516 183 943**
 e-mail: pik@m.poznan.pl

**zrób zdjęcie
i zachowaj je
w razie potrzeby!**

Z pomocy i interwencji możesz także skorzystać za pośrednictwem tzw. telefonów zaufania:

- **116 123** – Kryzysowy Telefon Zaufania Instytutu Psychologii Zdrowia (całodobowo).

Telefony Miejskiego Centrum Interwencji Kryzysowej:

- **061 843 01 01** – Pomarańczowa Linia, dla osób uzależnionych i ich rodzin (czynny codziennie w godz. od 8:00 do 18:00).
- **509 018 019** – Niebieska Linia, dla osób doświadczających przemocy, świadków przemocy (czynny od poniedziałku do soboty w godz. od 12:00 do 19:00).

KONDYCJA STUDENCKA

Potrzebujesz wsparcia w nauce lub organizacji studiów?

Na naszym Uniwersytecie możesz skorzystać z bezpłatnych konsultacji edukacyjnych – dla studentów i doktorantów, którzy chcą:

- rozwijać swoje kompetencje,
- lepiej organizować proces studiowania,
- radzić sobie z trudnościami w nauce i realizacji celów.

🔗 Więcej informacji na: bwon.amu.edu.pl/wsparcie-procesu-studiowania

Konsultanci ds. wsparcia edukacyjnego:

👤 dr Dorota Dolata

@ e-mail: d.dolata@amu.edu.pl

☎ tel. 532 562 681

👤 dr Julita Wojciechowska

@ e-mail: julita.wojciechowska@amu.edu.pl

👤 dr Joanna Matejczuk

@ e-mail: joanna.matejczuk@amu.edu.pl

Potrzebujesz porozmawiać?

Psycholodzy i psychoterapeuci z Wydziału Psychologii i Kognitywistyki UAM oferują bezpłatne telefoniczne konsultacje psychologiczne dla studentów, pracowników i członków ich rodzin, którzy:

- przeżywają trudne chwile,
- czują osamotnienie lub lęk,
- doświadczają kryzysu emocjonalnego.

🔗 Aktualny harmonogram i zasady:

<https://psychologia.amu.edu.pl/dla-studenta/wsparcie/wsparcie-psychologiczne-dla-pracownikow-i-studentow-uam>

Krok po kroku:

1. Wejdź na: psychologia.amu.edu.pl
2. Wybierz zakładkę «Dla Studenta», a następnie «Wsparcie».
3. Kliknij w «Wsparcie psychologiczne dla pracowników i studentów UAM».

WSPARCIE I ROZWÓJ OSÓB STUDIUJĄCYCH

Biuro Wsparcia Osób z Niepełnosprawnościami

BWON oferuje kompleksową pomoc osobom z różnego rodzaju trudnościami wynikającymi ze stanu zdrowia, m.in. z niepełnosprawności.

Wsparcie w różnych zakresach i obszarach związanych ze studiowaniem udzielane jest na wniosek zainteresowanej osoby.

 Biuro Wsparcia Osób z Niepełnosprawnościami
 ul. Grunwaldzka 6, pok. 100A, 100B, 113 oraz 114
 bwon.amu.edu.pl
 tel. 61 829 20 55
 e-mail: bwon@amu.edu.pl

 Kontakt dla osób posługujących się językiem migowym: uam.jns.pl

Zrzeszenie Studentów Niepełnosprawnych UAM „Ad Astra”

„Ad Astra” to organizacja studencka działająca na rzecz studentów i studentek z niepełnosprawnościami poprzez organizację licznych wydarzeń, wyjazdów, spotkań integracyjnych i warsztatów.

 Więcej informacji na: bwon.amu.edu.pl/zrzeszenia-adastra/

Niezależne Zrzeszenie Studentów UAM

Organizacja tworzona przez studentów dla studentów, która daje przestrzeń do rozwoju, poznawania nowych ludzi, realizacji pomysłów i przełamywania własnych barier. Aktywizuje studentów do działania, a także zwraca uwagę na zasadnicze problemy w życiu akademickim.

 Więcej informacji na: facebook.com/nzsuam

WSPARCIE I ROZWÓJ OSÓB STUDIujących

Samorząd Studentów UAM

Twój przedstawiciel na Uczelni!

Samorząd to głos wszystkich studentów UAM. Reprezentuje interesy studentów, wspiera w sprawach socjalnych, bytowych i kulturalnych.

Więcej informacji na: zssuam-samorzadz.web.amu.edu.pl

Stowarzyszenie Społeczności LGBT+ UAM

Stowarzyszenie tworzy platformę działań na rzecz równości, kultury i nauki, przeciwstawiając się wszelkim formom dyskryminacji, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb osób LGBT+. Idealami Stowarzyszenia są: ochrona praw człowieka i propagowanie wiedzy na ich temat, równość szans kobiet i mężczyzn, integracja europejska oraz rozwijanie kontaktów i współpracy międzynarodowej.

Więcej informacji: lgbtplus.amu.edu.pl oraz facebook.com/lgbtplusuam

Rzecznik Praw i Wolności Akademickich

Każdy ma prawo do bezpiecznego, wolnego od przemocy i dyskryminacji środowiska studiowania i pracy. Rzecznik wraz z Komisją ds. Przeciwdziałania Dyskryminacji dba o to, by na UAM każdy miał równe szanse i wsparcie.

Dodatkowo można skorzystać z pomocy specjalnych konsultantów ds.:

- przeciwdziałania molestowaniu seksualnemu,
- przeciwdziałania mobbingowi,
- wsparcia cudzoziemców,
- wsparcia osób LGBT+.

Więcej informacji: bezdiskryminacji.amu.edu.pl oraz bezdiskryminacji.amu.edu.pl/rzecznik/konsultanci

AKTYWNOŚĆ STUDENCKA I ZAWODOWA

Wydział
Filozoficzny

BIURO KARIER UAM

Biuro Karier pomaga studentom i absolwentom w **stawianiu pierwszych kroków** na rynku pracy. Dysponuje nowoczesnym portalem kariery **JobTeaser**, na którym studenci i absolwenci znajdują:

- oferty pracy, praktyk, staży i porady,
- zaproszenia na wydarzenia,
- kalendarz spotkań z doradcami zawodowymi.

Biuro organizuje **warsztaty i eventy** rozwijające umiejętności poszukiwane na rynku pracy, prowadzi **konsultacje indywidualne** oraz umożliwia bezpłatne **badanie stylów myślenia i działania** za pomocą kwestionariusza **FRIS®**.

Biuro Karier UAM koordynuje ponadto **praktyki ponadprogramowe** realizowane w celu zwiększenia doświadczeń zawodowych studentów.

🔗 Więcej informacji i dane kontaktowe znajdują się na stronie:
biurokarier.amu.edu.pl/strona-glowna

TWOJA KARIERA
ZACZYNA SIĘ TERAZ!

#siływytwórcze

ŚWIADCZENIA DLA STUDENTÓW UAM

Twoje wsparcie na studiach. Sprawdź, co Ci przysługuje!

- **Stypendium socjalnie** – dla studentów w trudnej sytuacji materialnej,
- **Stypendium dla osób z niepełnosprawnościami**,
- **Zapomoga** – jednorazowe wsparcie w nagłych sytuacjach losowych,
- **Stypendium Rektora** – za wysokie wyniki w nauce lub osiągnięcia naukowe/artystyczne/sportowe.
 - + zakwaterowanie siebie, małżonka lub dziecka w Domu Studenckim.

wszystkie wnioski składamy w systemie

USOS

NAJWAŻNIEJSZE ZASADY

Łączny czas pobierania świadczeń:

12 semestrów, w tym:

- **max. 9 semestrów** na studiach I stopnia,
- **max. 7 semestrów** na studiach II stopnia,
- w przypadku **jednolitych studiów magisterskich** trwających 11–12 semestrów: **+2 dodatkowe semestry**.

Kto przyznaje świadczenia?

Uczelniana Komisja Stypendialna
lub Odwoławcza Komisja Stypendialna
(większość członków to studenci).

Świadczenia przysługują na:

- studiach licencjackich (I stopnia),
- magisterskich (II stopnia),
- jednolitych magisterskich.

Można pobierać stypendium
tylko na **jednym kierunku!**

Nie przysługuje osobom, które mają już dyplom magistra, magistra inżyniera lub licencjata/inżyniera i zaczynają ponownie ten sam stopień studiów.

IOS - INDYWIDUALNA ORGANIZACJA STUDIÓW

Na wniosek studenta dziekan może wyrazić zgodę na **IOS**, czyli elastyczną formę realizacji zajęć w danym roku akademickim. **IOS** oznacza:

uczestnictwo i zaliczanie zajęć na zasadach i w terminach uzgodnionych z prowadzącymi,

konieczność zgłoszenia się do prowadzących w ciągu **14 dni** od uzyskania zgody.

IOS przyznaje się m.in. w przypadku:

- długotrwałej lub przewlekłej choroby,
- udziału w projektach badawczych,
- realizację więcej niż jednego programu studiów,
- działalności w organach uczelni lub samorządzie.

w wyjątkowych przypadkach istnieje możliwość nieuczestniczenia w zajęciach (ale obowiązek zaliczenia pozostaje!),

Spis treści

Radosław Kazibut

Wydział, który uczy myśleć!

Studia na Wydziale Filozoficznym UAM 6

Filip K. Leszczyński

Uniwersum Galaktyki Filozofii Poznańskiej – jak je ogarnąć? 10

Krystian Szadkowski

Etos akademicki 17

Małgorzata Bogaczyk-Vormayr

Etos – *fairness* – wyobraźnia! 23

Wydział
Filozoficzny

